TUDOMÁNY és MAGYARSÁG 17.

TUDOMÁNY ÉS MAGYARSÁG 17.

Arany János-díj és -érem
2026

Magyar Tudományos Akadémia
Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság
Budapest, 2026

MTA MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

A kötetet összeállította és szerkesztette:
MTA HATÁRON TÚLI MAGYAROK TITKÁRSÁGA

Minden jog fenntartva. Bármilyen másolás, sokszorosítás, illetve adatfeldolgozó rendszerben való tárolás a kiadó előzetes írásbeli hozzájárulásához van kötve.

© MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság, 2026

A kiadásért felel:
KOCSIS KÁROLY

A borítón az MTA KIK. Haske rajza nyomán készült 19. századi metszet.
A reprodukciót készítette: Láng Klára, MTA KIK

Nyelvi lektor: Földes Zsuzsanna
Nyomdai előkészítés: Szabó É. Evu | avesophia.hu

ISSN 2062-7211

Arany János-díj a tudományos kutatásért
Arany János-érem

„Az Arany János-díj és az Arany János-érem azok megbecsülését szolgálja, akik a határon túli magyarság tagjaként kiemelkedő részt vállaltak ebből a nemzeti tudatot is erősítő értékteremtő munkából. Nagyon sok méltó jelölt közül esett rájuk a választás.”

Görömbei András

A Magyar Tudományos Akadémia a külhoni magyar tudósok munkájának jutalmazására, elismerésére Arany János-díjat és Arany János-érmet alapított.

Az *Arany János-díj*nak olyan külhoni magyar tudósok, kutatók elismerése a célja, akik jelentős tudományos munkásságot mutattak fel életük során (*Életműdíj*), kiemelkedő tudományos eredményt értek el (*Kiemelkedő Tudományos Teljesítmény díj*), vagy fiatal kutatóként nyújtottak jelentős teljesítményt (*Fiatal Kutatói Díj*). A díjjal pénzjutalom is jár: egymillió, nyolcszázezer, illetve ötszázezer forint.

Az *Arany János-érem* olyan külhoni magyar tudósok, kutatók kitüntetésére szolgál, akik a külhoni magyar tudományos közélet szervezésében, irányításában, az egyetemi oktatásban, tudományos könyvkiadásban, muzeológiai, levéltári, könyvtári munkában, tudományos ismeretterjesztésben, azaz általában a külhoni magyar tudományosság és közösség ügyének előmozdításában szereztek kiemelkedő érdemeket.

Arany János-érmet 2002 óta, Arany János-díjakat 2004 óta ítél oda az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság az MTA tagjainak, illetve az Elnöki Bizottság tagjainak a javaslata alapján. Az elismeréseket évente egy alkalommal a májusi közgyűlés keretében adja át az Akadémia elnöke. Indokolt esetben átadásukra más alkalommal is sor kerülhet.

2010 májusában megjelent kötetünkben először mutattuk be díjazottjainkat, az addig Arany János-díjban és -éremben részesítetteket, a magyar tudományos élet 60 jeles képviselőjét. Azóta évente bemutatjuk az adott időszak díjazottjait. Jelen kiadványunk a 2025. és a 2026. évi akadémiai közgyűlések közötti időszak Arany János-díjjal és -éremmel kitüntetett kutatóit tartalmazza. A díjazottak száma máig 180 fő.

Arany János-díj

Életműdíj

2004	Faragó József †
2005	Gábos Zoltán †
2006	Egyed Ákos
2007	Péntek János
2008	Bauer Győző †
2009	Kótyuk István †
2010	Vadkerty Katalin
2011	Feszt György †
2012	Csedő Károly
2013	Weszely Tibor †
2014	Göncz Lajos
2015	Benkő Samu †
2016	Susan Gal
2017	Putarich Ivánszky Veronika †
2018	Szilágyi N. Sándor
2019	Pozsony Ferenc
2020	Kuti Gyula
2021	Deák István †
2022	Bodor Miklós
2023	Cvetićanin Pintér Lívia
2024	Fuchs László
2025	Tigyi gábor
2026	Pap endre

Kiemelkedő Tudományos Teljesítmény díj

2004	Nagy László
2005	Liszka József
2006	Biró A. Zoltán
2007	Szilágyi N. Sándor
2008	Keszeg Vilmos
2009	Gábrity Molnár Irén
2010	Vincze Mária
2011	Biró Domokos, Sándor Anna
2012	Bitay Enikő, Szabó Pál
2013	Tánczos Vilmos, L. Juhász Ilona

2014 Berényi János †
2015 Szkála Károly
2016 Simon Attila
2017 Egyed Emese, Lanstyák István
2018 Krausz Ferenc
2019 Barabási Albert-László, Csernicskó István
2020 Kádasi Lajos
2021 Kristály Sándor
2021 Dusza János
2022 Paizs Csaba
2023 Nagy Éva
2024 Bartos-Elekes Zsombor
2025 Pethő Ágnes, Szeghy-Gayer Veronika
2026 Benedek József

Fiatal Kutatói Díj

2004 Csernicskó István
2005 Vallasek Júlia, Veres Valér
2006 Balázs Imre József
2007 T. Szabó Levente
2008 Bene Annamária, Csehy Zoltán
2009 Benyovszky Krisztián, Kádár Edit
2010 Guzsvány Valéria †, Hegyi Géza
2011 Pósa Mihály
2012 Csata Zsombor, Márku Anita
2013 Dudás Attila
2014 Takács Gergely
2015 Fenesi Annamária
2016 Bartók Blanka
2017 Papp Kinga, Sebők Szilárd
2018 Öllerer Kinga
2019 Szász Levente
2020 Farkas Csaba
2021 Rácz Béla-Gergely
2022 Traski Viktor
2023 Gergely Viktória
2024 Sándor Bulcsú
2025 Baka L. Patrik
2026 Varga Szilvia

Arany János-érem

2002

Szilágyi Pál †
Vass Levente

2003

Galambos Ferenc Iréneusz †
Uray Zoltán

2004

Bitay Enikő
Péter Mihály Heinrich †
Végh László
Zalabai Zsigmond (posztumusz)

2005

Antal Árpád †
Gulyás Balázs
Jakó Zsigmond †
Orosz Ildikó

2006

Dudics Iván †
Göncz László
Somogyi Péter
Varga József

2007

Forgách Péter
Turczel Lajos †

2008

Frühling János †
Kúnos György
László Béla
Spenik Ottó †
Vofkori László (posztumusz)

2009

Almási István †
Horváth László
Murádin Jenő †
Pál-Antal Sándor
Tóth Károly †
Vermes Gábor †

2010

Káich Katalin †
Lépine-Szily Alinka †
Szabómihály Gizella
Szkála Károly
Vančoné Kremmer Ildikó
Várhelyi Csaba †

2011

Halász Albert
Hámos László †
Soós Kálmán (posztumusz)

2012

Csányi Erzsébet
Hollanda Dénes
Vermes István †

2013

Tóth János
Záborszky László

2014

Guttman András
Komzsík Attila
Lázok Klára
Ranogajec-Komor Mária
Talpas János
Vánky Kálmán †

2015

Beregszászi Anikó
Borbándi Gyula (posztumusz)
Lelley Jan Iván
Majdik Kornélia
Petrik József
Sipos Gábor
Vigh Gyula

2016

Dienes Sándor †
Hózsa Éva
Kolláth Anna
Péter H. Mária
Takács László
Wanek Ferenc

2017

Basa Molnár Enikő
Dávid László
Deák Ernő
Gyenge Csaba †
Gyéresi Árpád
Selinger Sándor
Tigyi Gábor

2018

Biró Annamária
Zsiha Kálmán

2020

Czaun Miklós
Markó Bálint
Tonk Márton
Szabó Sándor
Váradi Natália

2021

Kása Zoltán
Lábadi Károly
Szabó Árpád Töhötöm

2022

Bika Julianna
Kassay Gábor (posztumusz)
Kastori Rudolf
Varga György Csaba (posztumusz)

2023

Ács Zoltán
Bagi Ferenc
Kerekes Judit
Szép Sándor

2024

Köllő Gábor
Módy István
Takács Márta

2025

Lengyel László
Szalma József
Veress Emőd

2026

Barabás László
Barabás réka
Lukity Tibor
Oláh-Gál Róbert

Pap Endre

SZERBIA

Kishegyes, 1947. február 26.

Pap Endre tudományos munkássága és idézettsége alapján a Stanford Egyetem jegyzékén a világ legjelentősebb tudósainak 2%-ába tartozik. Kiemelkedő tudományos eredményei a nem additív mértékelmélethez és a speciális operátorok megalkotásához, valamint ezek alkalmazásához kapcsolódnak a döntéselméletben és a mesterségesintelligencia-modellekben.

Tanulmányok: Újvidéken szerzett okleveles matematikusi diplomát és a Belgrádi Tudományegyetem Természettudományi Karán mesterdiplomát. A matematikai tudományok doktora címet az Újvidéki Egyetem Természettudományi és Matematikai Karán szerezte meg 1975-ben. Mint vendégkutató kétszer járt Zürichben (1986, 1988) az ETH Matematikai Tanszékén.

Pálya: Egyetemi tanárként dolgozott az Újvidéki Egyetem Természettudományi és Matematikai Karán, ahol a Matematikai Intézet igazgatója volt, az Óbudai Egyetem Alkalmazott Informatika és Alkalmazott Matematika Doktori Iskolájában, jelenleg pedig a belgrádi Singidunum Egyetem professor emeritusa és korábbi rektora (2019–2020). Vendégtanárként a következő egyetemeken oktatott: Johannes Kepler Universität Linz; Université Paris-I-Panthéon-Sorbonne; Università degli Studi di Napoli Federico II; Università La Sapienza, Róma; Université Paul Sabatier, Toulouse; több egyetem Pekingben.

Kutatási terület: A nem additív mértékelmélet megalkotója. E témában a világon első szerzőként publikált (*Null-Additive Set Functions*, Kluwer 1995). A közelmúltban kiadott *Handbook of Measure Theory* (North Holland, 2002) című monográfia szerkesztője és a *Regular Non-Additive Multimeasures. Fundaments and Applications* (Springer, 2022) szerzője. Ezen eredmények alkalmazásáról a döntéselméletben és a mesterséges intelligencia területén az *Artificial Intelligence: Theory and Applications* (Springer, 2021) kiadvány ad áttekintést. Az ún. diagonális módszert alkalmazta több általánosításban a fundamentális tételekben. Kiemelkedő eredménye a függvényanalízis területén a róla elnevezett tétel, amelyet a tudományos irodalomban „Pap Adjoint theorem" néven említenek (*Encyclopaedia of Mathematics*, Supplement II, Kluwer–Springer, 2000, 380–381). A bizonytalanságmodellezésben és a fuzzy rendszerekben fontos szerepet játszó speciális operátorokról szóló, társszerzőkkel írt *Triangular Norms* (Kluwer, 2000) című monográfiája és a *Fixed Point Theory on Probabilistic Metric Spaces* (Kluwer, 2001) alapmű a területen. Bibliográfiai egységeinek száma több mint 425 publikáció, ebből 10 monográfia. H-indexe 52, hivatkozásainak száma több mint 19 700 (Google Scholar).

Tagságok, díjak: A European Academy of Sciences tagja (Belgium, 2004), a Vajdasági Tudományos és Művészeti Akadémia rendes tagja, elnöke (2008–2012), a National Academy of Artificial Intelligence (NAAI), az International Core Academy and Humanities, az American Mathematical Society (AMS) és az Österreichische Mathematische Gesellschaft (ÖMG) tagja. 2003-ban elnyerte Újvidék Város Októberi Díját. Az MTA köztestületének külső tagja.

Benedek József

Románia

Barót, 1969. augusztus 16.

Benedek József több évtizedes, nemzetközileg is elismert tudományos és oktatói tevékenységével kiemelkedő módon járult hozzá a gazdaságföldrajz, a területfejlesztés és a fenntartható fejlődés kutatásához, valamint a magyar nyelvű felsőoktatás és tudományosság erősítéséhez a Kárpát-medencében. Egyetemi és tudományos közéleti szerepvállalása, intézményvezetői munkája és a fiatal kutatók képzésében betöltött meghatározó szerepe példaértékű.

Tanulmányok: 1993-ban szerzett diplomát a kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetem (BBTE) Biológia, Geológia és Földrajz Kar földrajz–germanisztika szakán, majd 1999-ben ugyanitt doktori címet.

Pálya: Jelenleg a BBTE Földrajz Kar Magyar Földrajzi Intézetének egyetemi tanára. A Földrajz Karon 2001-től dékánhelyettes, a Kar Társadalomföldrajzi Tanszékén 2007-től doktorátusvezető, 2008-tól a BBTE Akadémiai Tanács tagja. 2011–2024 között a Miskolci Egyetem Világ- és Regionális Gazdaságtan Intézet, 2024-től a Budapesti Metropolitan Egyetem egyetemi tanára.

Kutatási terület: Tudományos érdeklődésének középpontjában a térbeli egyenlőtlenségek, a regionális fejlődés, a fenntartható fejlődés, illetve a város- és területfejlesztés komplex kérdéskörei állnak, amelyek vizsgálatához következetesen interdiszciplináris megközelítést alkalmaz. Nemzetközileg is jegyzett publikációs életműve rendkívül gazdag: önálló és társszerzős könyvei, szerkesztett kötetei, valamint nagyszámú tudományos cikke és könyvfejezete a hazai és nemzetközi szakirodalom meghatározó részét képezik.

Tagságok, díjak: Az MTA külső tagja, Románia képviselője a Regional Studies Associationban (Brighton, EK), alapító tagja a BBTE Római Katolikus Teológia Kar doktori iskolájának, a kolozsvári Cholnoky Jenő Földrajzi Társaságnak, tagja a Magyar Földrajzi Társaságnak (MFT) és a Romániai Urbanisták Kamarájának. Tudományos munkásságáért az alábbi díjakban részesült: 2003: a BBTE Érdemdíja az egyetem fejlődésében kifejtett tevékenységéért; 2004: a BBTE Érdemdíja, Földrajztudományi Karának díszoklevele a kar nemzetközi kapcsolatainak fejlesztéséért; az Országos Tudományos Kutatási Tanács díja; az MFT Pro Geographia kitüntetése az erdélyi magyar nyelvű földrajzoktatás ügyének fáradhatatlan képviseletéért, magyar nyelvű társadalomföldrajzi kutatásaiért, a kolozsvári és az anyaországbeli felsőoktatási intézmények kapcsolatainak kiépítéséért; az Alexandru Ioan Cuza Egyetem Érdemdíja; 2007: a BBTE Érdemdíja, Földrajztudományi Karának díszoklevele; 2010: Lóczy Lajos-emlékérem; 2011: BBTE-érem, az egyetem legmagasabb kitüntetése; 2018: a Miskolci Egyetem Érdemes Oktatója kitüntetés a térgazdaságtan és a területfejlesztés tárgyak magyar és angol nyelvű tematikájának kidolgozásában szerzett érdemei, valamint a kar habilitációs és doktori bírálóbizottságaiban végzett munkája elismeréseként; 2021: a BBTE Kiválósági Díja innovatív és társadalmi szolgáltatásokért.

Varga Szilvia

Románia

Segesvár, 1992. március 10.

Varga Szilvia a fiatal erdélyi társadalomtudós-generáció meghatározó, a jövőbeli szakértői generáció egyik legígéretesebb kutatójaként jelentékeny részt vállalt és vállal a kisebbségi magyar közösség társadalmi és regionális sajátosságainak feltárásában és megértésében különös tekintettel az erdélyi magyar fiatalok közügyekhez való viszonyulására.

Tanulmányok: Doktori tanulmányait a Babeș–Bolyai Tudományegyetem (BBTE) Kommunikáció, Közkapcsolatok és Reklám Doktori Iskolájában folytatta (2020–2024). Disszertációja („Erdélyi magyarok online politikai részvétele") a digitális kommunikáció, a politikai részvétel és a kisebbségkutatás metszéspontján vizsgálja az online részvételi mintázatokat. Korábban mesterfokozatot szerzett a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem (EMTE) diplomácia és interkulturális tanulmányok szakán (2018–2020), alapképzését nemzetközi kapcsolatok és európai tanulmányok szakon (2015–2018), valamint a BBTE informatika szakán (2011–2015) végezte.

Pálya: 2024-től egyetemi adjunktus a Sapientia EMTE-n, ahol politikatudományi, politikai kommunikációs, európai uniós és kutatásmódszertani tárgyakat oktat. Korábban (2020–2024) óraadó oktatóként vett részt a Sapientia EMTE és a BBTE képzéseiben, többek között kutatásmódszertani és politikatudományi kurzusok vezetésével.

Kutatási terület: Kutatásai a politikai kommunikáció, a digitális részvétel, az online nyilvánosság és a kisebbségi közösségek politikai viselkedése köré szerveződnek, melyek primer adattal és elemzéssel járulnak hozzá az erdélyi magyar közösség, azon belül az erdélyi magyar fiatalok állampolgári felelősségvállalásának, digitális részvételének és online nyilvánosságának megismeréséhez.

Tagságok, díjak: 2024-től doktori irányító bizottsági tag a BBTE Kommunikáció, Közkapcsolatok és Reklám Doktori Iskolájában. 2023–2025 között a Romániai Magyar Doktorandusok és Fiatal Kutatók Szövetségének alelnöke, aktív szerepet vállalva a fiatal kutatói közösség szakmai támogatásában. 2018–2023 között kutató a kolozsvári Bálványos Intézetben, ahol társadalom- és politikatudományi témájú kutatásokban vett részt. 2016–2018 között ösztöndíjas volt a Magyar Civil Szervezetek Erdélyi Szövetségénél. 2026-tól az MTA köztestületének külső tagja.

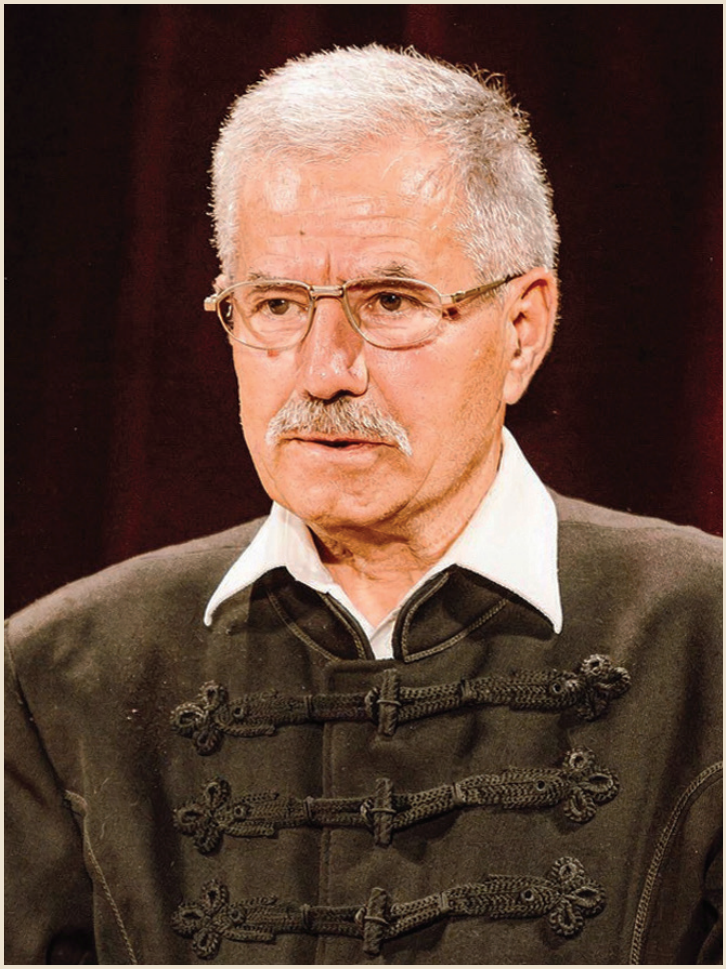

Barabás László

Románia

Parajd, 1947. november 13.

Barabás László az erdélyi magyar naptári népszokások, a népélet, a népi kultúra szakavatott kutatója. Eddig megjelent kiadványai az erdélyi magyar folklorisztika élvonalához tartoznak, ugyanakkor meghatározó szerepet játszik az erdélyi magyar oktatási és tudományos életben.

Tanulmányok: 1970-ben a Babeş–Bolyai Tudományegyetem (BBTE) bölcsészkarán szerzett diplomát, majd 2008-ban doktori fokozatot a Debreceni Egyetem Néprajz és Kulturális Antropológia Doktori Iskolájában.

Pálya: 1970–1976 között magyar nyelv és irodalom szakos tanár Maros megyében, majd 1976–1990 között újságíró a Sütő András által vezetett *Új Élet / Erdélyi Figyelő*nél. 1990-ben a marosvásárhelyi Kántor- és Tanítóképző Főiskola egyik alapítója. 1993–2014 között az intézmény igazgatója és docense, mely 1994-től a budapesti Károli Gáspár Református Egyetem (KRE) erdélyi tagozatává vált. 1991–2022 között néprajzot, magyar nép- és honismeretet, művelődéstörténetet oktatott. 2023-tól az egyetem tanácsadója.

Kutatási terület: Az erdélyi és az összmagyar etnográfia kiváló kutatója. Már egyetemista korától foglalkozott néprajzi gyűjtéssel. Tanári tevékenységével párhuzamosan nagy kitartással kutatta szülőföldjének népéletét, társadalmát, éves szokásait, népi vallásosságát, hagyományos kultúrájának térbeli tagolódását. Legkedveltebb gyűjtőterületei: Sóvidék, Marosszék, Mezőség Székelyfölddel érintkező területe, valamint a Küküllő mente és Dél-Erdély. Tudatosan azokat a vidékeket választotta terepként, melyeket a korábbi gyűjtők elkerültek, vagy nem vizsgáltak intenzíven. Egyéni és csoportos kutatásainak eredményeképpen eddig 10 önálló kötete, több mint 100 dolgozata jelent meg – melyekben az élő erdélyi szokásokat elsősorban a népi színjátszás kontextusában elemezte –, társszerzőkkel pedig 20 kiváló néprajzi dokumentumfilm alkotója. Eddig megjelent kötetei és tanulmányai nagy kitartással végzett egyéni terepkutatásokra épülnek. Műveiben nem ragadt le a tények egyszerű leírásánál: a népszokások segítségével az erdélyi magyar falusi közösségek alapvető működését, életmódját, értékrendjét, gondolkodásmódját, vallásosságát, sajátos mentalitását és örökségét ragadta meg. Árnyaltan elemezte az erdélyi magyar népi kultúra különböző rétegeit, szimbolikus és rituális elemeit, valamint társadalmi, felekezeti, etnikai, táji és ökológiai meghatározottságát.

Tagságok, díjak: Akolozsvári Kriza János Néprajzi Társaság alapító tagja (1990), illetve az Erdélyi Közművelődési Egyesület Maros megyei vezetője. 1991-től a Magyar Néprajzi Társaság tagja. Az MTA köztestületének külső tagja. Elismerései: 2010: Károli Emlékérem (KRE); 2012: a Magyar Kultúra Lovagja; 2013: Teleki Pál-érdemérem (Bethlen Gábor Alapítvány); 2017: Kriza János Néprajzi Társaság Életműdíja; 2023: Székelyföldi Orbán Balázs-díj (Hargita, Kovászna és Maros Megye Tanácsa); 2025: Bányai János-díj (Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület).

Barabás Réka

Románia

Marosvásárhely, 1971. május 1.

Barabás Réka kolozsvári oktatói tevékenysége során – immár 20 éve – kiemelkedően sokat tesz a magyar tudományosság előmozdításáért, a nemzetközi tudományos és kulturális kapcsolatok fejlesztéséért. Kreatív ötleteivel meghatározó szerepet vállal a kolozsvári magyar diákok tudományos aktivitásának szervezésében, irányításában.

Tanulmányok: A Temesvári Műszaki Egyetem Ipari Kémiai Karán szerzett vegyészmérnöki diplomát, majd a Veszprémi Egyetemen doktori fokozatot. Habilitációját a kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetemen (BBTE) védte meg.

Pálya: 2014 decemberétől a BBTE Kémia és Vegyészmérnöki Kar magyar tagozatért felelős dékánhelyettese. 2016-ban egy új, magyar nyelvű mesterképzés (Nano- és bioanyagok kémiája és technológiája) létrehozását kezdeményezte, kidolgozta a tantervét, és megvalósította az akkreditációját. Minden évben szervezője és aktív résztvevője a „Tudományos Karaván" akciónak, melynek célja különböző erdélyi iskolák felkeresése, érdekes kísérletek bemutatása a magyar tannyelvű osztályokban. 2020-tól megindult az ún. didaktikai mesterképzés, ahol a diákok a kémiaoktatással kapcsolatos ismereteiket fejleszthetik. Vállalta e hallgatók oktatási gyakorlatának vezetését is, hogy új, IoT-alapú kísérleteket is végezzenek az iskolai gyakorlataik során. Részt vett több nemzetközi rendezvény (pl. Workshop with the topic: Flame-Spraying; Hungarian-Romanian Workshop on Ceramic Coatings by Thermal; Winter School: Uncertainty in cognition) megszervezésében.

Kutatási terület: Kutatási területe a nanoanyagokra, a termikus porlasztásra, a geopolimerekre/biokerámiákra, a hidroxiapatitok orvosi minősítésére, a biofilter anyagvizsgálatokra, az üzemanyagcellák anyagaira, valamint a kristályosítási eljárásokra terjed ki. Vegyészmérnöki és anyagtudományi publikációs tevékenysége mellett a kolozsvári egyetem Matematikai és Természettudományi Karának történetéről szerzőtársaival írt tanulmánykötetével a tudományos ismeretterjesztéshez is hozzájárult. 2023 óta évente megszervezi a magyar doktoranduszok nyári workshopját.

Tagságok, díjak: Kutatási munkáját számos hazai és nemzetközi díjjal ismerték el. 2012-ben a kolozsvári International Salon Pro Invent kiállításon Certificate of Excellence oklevelet és ezüstérmet kapott, majd 2014-ben ugyanitt Certificate of Excellence oklevélben és aranyéremben részesült. 2016-ban a jászvásári Euroinvent kiállításon aranyérmet, valamint Diploma of Excellence elismerést nyert. 2017-ben a kolozsvári International Salon Pro Invent rendezvényen elnyerte a Euroinvent nagydíját. 2024 áprilisában a dévai International Exhibition InventCor kiállításon aranyéremmel tüntették ki. 2015-től a Kolozsvári Magyar Kémikusok Egyesületének (KMKE) alapító tagja és az alapítás kezdeményezője. 2020–2026 között a Kolozsvári Magyar Akadémiai Bizottság (KAB) tudományos titkára, számos tudományos rendezvény megálmodója és szervezője. 2024-től vezetőségi tagja a kolozsvári Bolyai Társaságnak, mely a magyar nyelvű felsőoktatás kiemelkedő háttérintézménye. Az MTA köztestületének külső tagja.

Lukity Tibor

Szerbia

Nagykikinda, 1974. február 13.

Lukity Tibor jelentős eredményeket ér el a tomográfiás képalkotás módszereinek fejlesztése terén. Nevéhez több regularizációs módszer bevezetése fűződik, ideértve az irányultságon, a súlyponton, a kompaktságon, valamint a geometriai momentumokon alapuló alakleírók bevezetését a képalkotó eljárásokba. Emellett évtizedek óta aktívan részt vesz a vajdasági magyar tudományos életben, a tudományos utánpótlás kinevelésében.

Tanulmányok: Egyetemi oklevelét az Újvidéki Egyetem (ÚE) Természettudományi Karának matematikatanári szakán szerezte 1998-ban. Ugyanitt 2004-ben numerikus matematikai témakörben megvédte magiszteri értekezését. 2011-ben szerzett doktori oklevelet az ÚE Műszaki Tudományok Karán. Doktori disszertációjának tudományterülete a numerikus optimalizálás és a digitális képfeldolgozás területéhez kapcsolódik.

Pálya: Pályája 1998-ban kezdődött az ÚE Műszaki Tudományok Karának Matematika Tanszékén, ahol jelenleg is dolgozik. 2012-ben docensi kinevezést kapott, 2017-től rendkívüli egyetemi tanárrá nevezték ki. A rendes egyetemi tanári rangot 2022-ben érte el. Munkahelyén matematikai tantárgyakat oktat műszaki irányultságú hallgatóknak. Aktívan részt vesz a karon működő alkalmazott matematikai doktori iskola munkájában mint előadó és mentor. Több nemzetközi tudományos rendezvény főszervezője volt (SSIP'17 és SSIP'23 nyári iskolák, IWICA'20 konferencia). Meghívott előadóként több belföldi és külföldi egyetemen adott elő: a Szegedi Tudományegyetemen, a Grazi Egyetemen, a Debreceni Egyetemen, a Temesvári Nyugati Tudományegyetemen, a Fiumei Egyetemen, a Belgrádi Egyetemen, valamint a révkomáromi Selye János Egyetemen.

Kutatási terület: Legfontosabb kutatási érdekeltsége a matematikai modellek fejlesztésében és alkalmazásában keresendő elsősorban a digitális képfeldolgozás és képalkotás módszereinek fejlesztése és tökéletesítése céljából. Munkássága a diszkrét tomográfiai képalkotó módszerek fejlesztése terén bontakozott ki, ahol a rekonstruált képek minőségének javítására szánt számos új regularizációs modell bevezetése kapcsolódik a nevéhez. Idetartoznak az irányultság, kompaktság és súlypont alakleírókra támaszkodó regularizációk, valamint a geometriai momentummegtartó regularizáció bevezetése (együttműködve Balázs Péterrel). A vetületi adatok pontos megőrzése merőben új rekonstrukciós modell kidolgozásához vezetett, amely az algebrai nulltér adta lehetőségeket aknázza ki. A kutatói munka fókusza a nem konvencionális képrácsok felé is elmozdult (közösen Nagy Benedekkel). Publikációinak száma több mint 60, h-indexe 11, hivatkozásainak száma több mint 340 (Google Scholar).

Tagságok, díjak: A Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium mentora, 2022-től a Vajdasági Magyar Akadémiai Tanács alelnöke, a Vajdasági Magyar Tudományos Diákköri Konferencia tudományos bizottságának tagja. Az MTA köztestületének külső tagja. Díjai és oklevelei: 2022: Domus 25 emléklap (MTA MTK EB); 2025: OTDK70 Elismerő Oklevél.

Oláh-Gál Róbert

Románia

Marosvásárhely, 1958. július 13.

Oláh-Gál Róbert munkásságának középpontjában a Bolyaiak tudományos munkásságának feltárása és elemzése áll. Alapos levéltári kutatásai során feltárt tényekkel gazdagítja a róluk és más erdélyi tudósok életéről és munkásságáról alkotott képünket.

Tanulmányok: A középiskolát a marosvásárhelyi Bolyai Farkas Líceumban végezte, majd a Bukaresti Tudományegyetemen szerzett matematikusi oklevelet 1982-ben. A Kossuth Lajos Tudományegyetemen doktorált 1993-ban, disszertációjának címe: „Differenciálgeometriai vizsgálatok komputergrafikai támogatással". Egyetemi doktorátusát a Bukaresti Egyetem 2000-ben honosította, és átminősítette PhD-fokozatra. 2000-től 2010-ig a Babeş–Bolyai Tudományegyetem Csíkszeredai Főiskolájának adjunktusa volt, 2010-től a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Csíkszeredai Karának adjunktusa.

Pálya: Bolyai János tízezer oldalt meghaladó kéziratainak aprólékos feldolgozásával folytatja a Kiss Elemér által megkezdett munkát, melynek során Bolyai János számos érdekes matematikai gondolatát sikerült már eddig is közreadni, aminek során nemcsak egyszerű forrásközlésről van szó, hanem Bolyai tömör megfogalmazásainak részletes magyarázatát és a korszak nemzetközi matematikai szakirodalmának kontextusába helyezését is elvégzi Oláh-Gál Róbert. Nagyszámú tanulmány mellett több monográfia és gyűjteményes kötet szerzője, mint például: *Adalékok Bolyai János megítéléséhez* (2006); *Erdélyi tájakon a Bolyaiak nyomában* (2009); *Újabb fejezetek Bolyai János életművéből* (társszerző: Kiss Elemér; 2011); *A Bolyaiak a mindennapok sodrásában* (2016); *Bolyai-sommázat* (2021); *Szemelvények a Bolyaiak matematikai kéziratai*ból (társszerző: Sándor József; 2022); *A Bolyaiak a történelem sodrásában* (2025). Kismonográfiát írt Réthy Mórról: *Az értől az óceánig: Réthy Mór (1846–1925) akadémikus élete és munkássága* (2013) és a 19. századi erdélyi matematikusokról: *Források az erdélyi magyar matematikai élet 1785–1918 közötti történetéhez* (2015). A Bolyaiak arcképét kutatva további kismonográfiát írt Barabás Miklós mesteréről, Szabó János festőművészről: *Bolyai Farkas arcképfestője: Szabó János* (társszerző: Apor Eszter; 2016) címmel. Az MTMT-ben 162 publikációja szerepel.

Kutatási terület: Matematikus, matematikatörténész. Munkásságának középpontjában a Bolyaiak tudományos munkásságának feltárása és elemzése áll, emellett Erdély művelődéstörténetének tágabb kérdéseivel is foglalkozik. A Bolyai-kutatásnak a korábbi nagyságok, Kiss Elemér († 2006), Weszely Tibor († 2019) és Benkő Samu († 2021) halála óta ő a zászlóvivője.

Tagságok, díjak: Az MTA köztestületének külső tagja, az Erdélyi Múzeum-Egyesület, az Erdélyi Műszaki Tudományos Társaság és a Román Írószövetség tagja. 2019-ben a magyarországi Tudományos Újságírók Klubja Hevesi Endre-életműdíjjal jutalmazta tudományos ismeretterjesztő tevékenységét. 2025-ig tagja volt az American Mathematical Societynek (AMS).

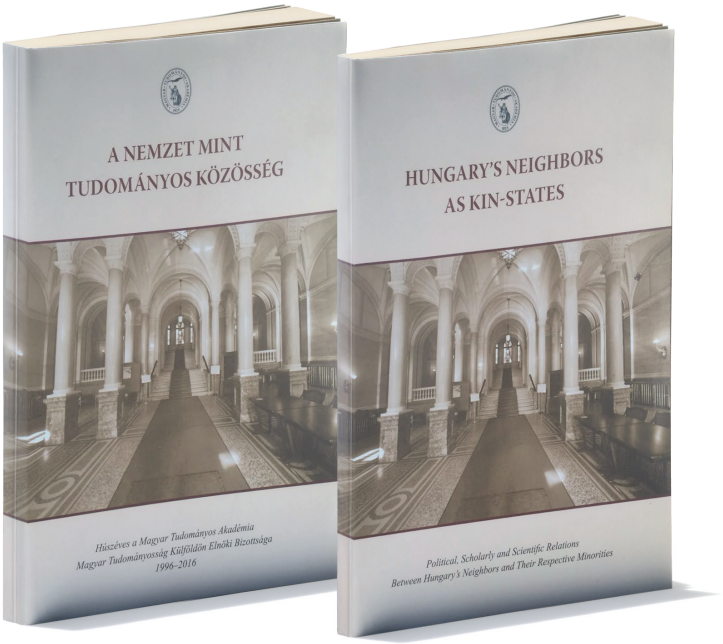

www.mta.hu/magyar-tudomanyossag-kulfoldon/kiadvanyok-105940